KONTROLLIARUANNE

02.09.2002 nr 2-5/02/64

Riigikontrolli arvamus Politseiameti 2001. aasta raamatupidamisarvestuse kohta

Tallinn
2002

Sisukord

SISSEJUHATUS **4**

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD **5**

2. ARVAMUS POLITSEIAMETI 2001. A RAAMATUPIDAMISEARVESTUSE KOHTA **7**

3. ETTEPANEKUD **16**

4. POLITSEIAMETI JA SISEMINISTEERIUMI SEISUKOHAD **17**

5. RIIGIKONTROLLI KOMMENTAARID POLITSEIAMETI SEISUKOHTADELE **19**

POLITSEIAMETI VASTUSKIRI **20**

SISEMINISTEERIUMI VASTUSKIRI **22**

Sissejuhatus

Vastavalt riigikontrolöri tööplaanile viisime ajavahemikus 08. oktoober kuni 07. detsember 2001 läbi Politseiameti 2001. aasta majandustegevuse vaheauditi ning ajavahemikus 11. märts kuni 19. aprill 2002 lõppauditi.

Audit tugines raamatupidamise andmetele seisuga 31.12.2001. Auditi põhieesmärgiks oli hinnata Politseiameti ja politseiprefektuuride raamatupidamise vastavust raamatupidamise seadusele, rahandusministri määrustele ning muudele aastaaruannet mõjutavatele õigusaktidele. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi. Samuti testisime sisekontrolli süsteemi ja kontrollisime väljavõtteliselt rahaliste tehingute seaduslikkust.

Käesoleva aruandega informeerime Politseiameti juhtkonda ja siseministrit auditi käigus ilmnenud asjaoludest. Aruande eesmärk on aidata kaasa Politseiameti finantsjuhtimise ja kontrollisüsteemide parandamisele ning täiustamisele. Käesolev aruanne esitab nii vaheauditi käigus kui ka lõppauditikäigus tehtud tähelepanekuid.

Politseid juhib Politseiamet. Politseiameti valitsemisalasse kuuluvad 17 kohalikku politseiprefektuuri, Keskkriminaalpolitsei, Julgestuspolitsei, Kohtuekspertiisi ja Kriminalistikakeskus ning Politseikool. Politseiamet juhib, suunab, koordineerib ja kontrollib tema halduses olevate politseiasutuste ja politseiõppeasutuste tegevust (Politseiseadus §10 lg 2). Seega peab Politseiamet tagama valitsemisalasiseste spetsiifiliste kordade sh majandusarvestuse korra ühtlustamise ja läbipaistvuse. Auditi käigus tutvuti lähemalt Politseiameti, Tallinna, Harju, Tartu ja Ida-Viru Politseiprefektuuri majandustegevuse ja majandusarvestusega.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Urmas Peterson, töögrupis osalesid vaheauditis auditispetsialistid Õie Soovik, Margit Piller, Anne Haljas, Ilme Ott, Jüri Kurss, Sven Potapov ja Raul Mark. Lõppauditis osalesid vanemaudiitor Jüri Kurss, audiitor Mare Kabrits ja nooremaudiitor Raul Mark.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse[1] järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruandele. Sellekohustuse täitmiseks teeb Riigikontroll auditeid vastavalt Riigikontrolli seadusele[2]. Riigikontrolli auditi ulatus on sätestatud Riigikontrolli seaduses[3].

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduse § 6 lg 2 loetletud ülesanded, on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Politseiameti raamatupidamisarvestuse kohta 2001. aastal.

Arvamust avaldades tuginetakse järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult asutuse omad ja võlad asutuse kohustused;
- kas varad ja kohustused tegelikkuses eksisteerivad;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas asutuse raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale, ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele;
- kas tulud on kogutulud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud. Riigihangete seaduse täitmise kohta ei ole tähelepanekuid välja toodud, kuna Riigikontrolli tegevusriskide auditi osakond on seda temaatikat käsitlenud auditis "Riigihangete korraldus Siseministeeriumis ja tema valitsemisala asutustes".

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[4] auditeerimisstandarditega. Nimetatud standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus oleme väljavõtteliselt kontrollinud tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonnapoolsete raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi. Arvame, et meie audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks Politseiameti raamatupidamisarvestuse kohta.

---

[1] Riigieelarve seadus § 47 lg 2.
[2] Riigikontrolli seadus § 7.
[3] Riigikontrolli seadus § 6.
[4] INTOSAI – International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all (Tõlkija märkus)

1.4. Vastutus aruande õigsuse eest

Aruandes kajastuva informatsiooni õigsuse eest vastutavad siseminister Ain Seppik (kuni 28.01.2002 Tarmo Loodus) ja Politseiameti politseipeadirektor Harry Tuul.

Ministri vastutus:

- Minister valvab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[5]
- Minister tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[6]
- Minister kontrollib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarvete täitmist ning kehtestab nimetatud riigiasutuste eelarvete täitmise kontrolli eeskirjad[7]
- Minister kinnitab oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigust[8].

Asutuse juhi vastutus:

- Asutuse juht (peadirektor) vastutab asutuse tegevust korraldavate õigusaktide täpse ja otstarbeka täitmise eest ning annab aru asjaomasele ministrile[9];
- Asutuse juht korraldab asutuse sisekontrollialast tööd[10];
- Asutuse juht kinnitab asutuse raamatupidamise aastaaruande õigsust oma allkirjaga[11].

Politseiameti 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud Politseiameti peadirektor Harry Tuul ja Politseiameti pearaamatupidaja Tiia Uibooss.

[5] Vabariigi Valitsuse seadus § 49, 95
[6] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[7] Riigieelarve seadus § 35 lg 2
[8] Rahandusministri 06.12.2001.a määrus nr 105 §4 lg 3
[9] Vabariigi Valitsuse seadus § 73
[10] Vabariigi Valitsuse seadus § 73
[11] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 2

2. Arvamus Politseiameti 2001. a raamatupidamisearvestuse kohta

Auditi tulemusena järeldame, et Politseiameti raamatupidamisarvestus kontrollitud asutustes (Politseiamet, Tallinna, Harju, Tartu ja Ida-Viru Politseiprefektuurid) vastas üldiselt raamatupidamise seadusega ja rahandusministri vastavate määrustega[12] kehtestatud nõuetele, välja arvatud allpool esitatud tähelepanekud.

2.1. Üldised tähelepanekud

2.1.1. Politseiameti koondaastaaruanne sisaldab üksnes Politseiameti ja kohalike politseiprefektuuride majandustegevuse andmeid. Teised Politseiameti alluvuses olevad asutused (Keskkriminaalpolitsei, Julgestuspolitsei, Kohtuekspertiisi ja Kriminalistika Keskus ning Politseikool) esitavad oma aastaaruande otse Siseministeeriumile. Niisugune aruannete esitamise korraldus ei ole kooskõlas tegelikult eksisteeriva juhtimisahelaga ning vähendab oluliselt aruande informatiivsust. Sellega kaasnevad olulisemad probleemid on:

- eksimused majandusüksuse printsiibi vastu, kuna Politseiameti korraldab valitsemisalas tsentraalselt välislähetusi ja politseivarustuse hankeid;
- aruanne ei anna selget pilti politseile eraldatud eelarvevahendite kasutamisest, kuna riigieelarve seaduses on kõigile politseiasutustele eraldatud raha ühel real;
- aruanne ei võimalda seostada eesmärkide saavutamist selleks kulutatud ressurssidega.

2.1.2. Politseiameti kuludes on näidatud koondaruandes mitte kajastuvate politseiasutuste välislähetuste kulusid summas 2 234 164,33 krooni ja vormiriietuse hüvitusi summas 1 829 569,07 krooni, mis on vastuolus majandusüksuse printsiibiga. Politseiametil tuleks nimetatud kulud anda aviisidega üle allasutustele analoogiliselt toimingutele tsentraliseeritud korras varustamisel.

2.1.3. Politseiasutuste raamatupidamise mitmed puudused on tingitud ühtse rahuldava majandustarkvara puudumisest. Politseiamet on teinud ettevalmistusi ühtse tarkvara soetamiseks 1998. aasta detsembrist alates, kuid seoses Siseministeeriumi samalaadse projektiga ei soetatud Politseiametis ja tema vastutusalas uut majandustarkvara kuni oktoobrini 2001. Ühtne majandustarkvara Politseiametis ja tema vastutusalas puudub tänaseni.

2.1.4. Auditeeritud asutuste raamatupidamise sise-eeskirjad vajavad täiendamist ja parandamist tulenevalt raamatupidamise seadusest[13] ja rahandusministri määrusega[14] kinnitatud, kuid hiljem redaktsiooniliselt muudetud "Eelarveliste asutuste raamatupidamise korraldamise eeskirjade" nõuetest. Samuti tuleks eeskirju täiendada, lähtudes politsei tegevust reguleerivatest õigusaktidest ja tegevuse spetsiifikast. Tuvastasime raamatupidamise sise-eeskirjades järgmised puudused:

- Raamatupidamise sise-eeskirjas ei ole kirjeldatuid, kuidas erinevates programmides olevad andmed koondpearaamatusse jõuavad.

[12] Rahandusministri määrused, mis reguleerivad riigiasutuste raamatupidamisarvestust ja -aruandlust
[13] Raamatupidamise seadus § 5
[14] Rahandusministri 17.03.1995.a määrus nr 46

- Mitmel juhul ei ole seletatud, missuguseid raamatupidamisprogramme arvestuses kasutatakse. Registrite pidamine erinevates programmides, Excelis või paberkandjal tuleb üksikasjalikult lahti kirjutada.
- Kasutatav kontoplaan puudub (viitest Rahandusministeeriumi välja töötatud kontoplaanile ei piisa, sest selles ei ole kajastatud mitmeid spetsiifilisi kulukontosid, mida asutus tegelikult kasutab) või ei ühti sise-eeskirjas kajastatud kontoplaan tegelikult kasutatavaga. See näitab, et raamatupidamise sise-eeskiri ei kajasta arvestuse tegelikku korraldust asutuses.
- Eeskirjades ei ole kajastatud immateriaalse põhivara arvestust (sh kuluminormi).
- Eelarveväliste tulude ja kulude arvestus on lahti seletamata (määratlemata on tuludokumentide allkirjaõiguslikud isikuid, dokumentide liikumine ja konkreetsed kanded tulude arvelevõtmisel). Punkt puudutab ka trahvitulude arvestust ja ülekandmist riigieelarvesse.
- Puudub koode ja lühendeid kirjeldav osa.
- Ei ole kirjeldatud aruannete esitamise korda (sh asutusesisesed aruanded, Politseiameti valitsemisala sisesed aruanded ning Rahandus- ja Siseministeeriumile esitatavad aruanded).
- Osal juhtudel on kirjeldamata sularaha kassast maksmise kord, majandus- ja lähetuskukude avansside arvestamise kord, aruandevormid ning paranduskannete tegemine

2.1.5. Varasid ei inventeeritud viisil, mis veenaks piisavalt inventuuride objektiivsuses:

- Inventuuri lugemislehtedena kasutati raamatupidamisarvestuse põhivara väljatrükke – selline meetod võib kaasa tuua kuritarvitusi varade ülejäägi ilmnemisel.
- Inventuuride käigus ei hinnatud varade tegelikku väärtust. Sellest tulenevalt ei ole kindlust, et kogu inventeeritud vara on töökorras ja turuhind võrdub raamatupidamise jääkväärtusega.
- Inventar on varustamata inventarinumbritega, mistõttu võib juhtuda, et inventuuri käigus tuvastatud varad on vahetuses isikliku varaga. Mõnedel juhtudel olid inventarinumbrid küll olemas, aga need olid kergesti eemaldatavad või ei olnud vastavuses raamatupidamises kasutatava numeratsiooniga.

2.1.6. Kaupa saadakse Politseiameti kesklaost saatelehe (asutuses kannab see nimetust aviis - edaspidi kasutatakse siinkohal terminit saateleht) alusel, kusjuures Politseiameti väljastatud saatelehel olev kuupäev, millal saaja peab nimetatud kaubad arvele võtma, on saatelehe väljastamisest 1–2 nädalat hilisem. Samuti tuvastasime juhtumeid, mil Politseiametist väljastatud saatelehtedest oli osa rekvisiitidest, nagu kuupäevad, allkirjad, vastuvõtja isik jne puudu. Nimetatud asjaolu viitab tõsistele puudujääkidele asjaajamiskorralduses, kuid Politseiameti rahandusosakonna poolt läbi viidud aastalõpuprotseduurid annavad piisava kindlustunde, et varad on prefektuurides nõuetekohaselt arvele võetud, mistõttu tuvastatud puudused ei ole põhjustanud vigu aastaaruandes.

2.1.7. Lõppauditi läbiviimise ajaks ei olnud Politseiamet veel kehtestanud uusi politsei vormiriietuse kandmise tähtaegu, mis oleksid kooskõlas Vabariigi Valitsuse määrusega[15]. Seepärast kasutatakse vormiriietuse väljastamisel vanu kandmistähtaegu, mis tunduvalt erinevad valitsuse kehtestatud normidest.

[15] Vabariigi Valitsuse 14.02.2001. a määrus nr 64

2.1.8. Trahvitulusid kajastatakse raamatupidamises nende laekumisel, mitte trahvisummade määramisel. Sellest tulenevalt ei ole aruandes näha trahvide nõuet. Nimetatud info on aga oluline aruande lugejale hindamaks, kui tõhusalt tegeleb asutus trahvide sissenõudmisega. Probleemiga on tegelenud vaid Tartu Politseiprefektuur, kes on 2001. aasta trahvitulud tekkepõhiselt arvele võtnud. Samas ei hinnatud trahvinõude summat seisuga 01.01.2001, mistõttu trahvinõude aastalõpusaldo on vale.

2.1.9. Paikuse Politseikooli lähetatutele ei maksta päevaraha, kuigi vastavalt valitsuse määrusele võib ametiasutuse juht vähendada päevaraha ainult kuni 70%[16].

2.1.10. Puhkusetasu reservilt ei ole arvestatud töötuskindlustusmaksu, mistõttu on kohustus näidatud bilansis ja kulud tulemiaruandes tegelikust väiksemana.

2.1.11. Soetusdokumentidel puuduvad märked selle kohta, et kaup on reaalselt kätte saadud. Seega pole ülevaadet, kas tegu on ettemaksega või tuleks kaup põhivarana arvele võtta. Samuti esineb taolise märke puudumisel risk, et asutus tasub arveid, mille aluseks tellimust ei olegi.

2.1.12. Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kuluks kandmise kohta vormistatud õienditel puudub asutuse juhi kinnitus. Juhime tähelepanu asjaolule, et kuludokumendid peavad olema kinnitatud asutuse tippjuhi poolt, vältimaks nõuete kuluks kandmist juhi teadmata.

2.1.13. Autode kindlustamise kulud ei ole kajastatud tekkepõhiselt, vaid kantud kuludesse maksmise järgi.

2.2. Politseiamet

2.2.1. Esineb olulisi puudusi krediitkaarditehingute dokumenteerimisel: kuluaruannetele lisatud dokumendid ei vasta raamatupidamise seaduses[17] nimetatud nõuetele. Kuna krediitkaarditehingud on kõrge riskiastmega tehingud, tuleks dokumenteerida ka kuluga seotud asjaolud (millise üritusega oli tegu, kes ostetud hüve tarbisid jne). Nimetatud asjaolude dokumenteerimine on vajalik määratlemaks, kas kulutusi tuleks maksustada erisoodustusena või mitte.

2.2.2. Riigi vara valitsejad ja volitatud asutused peavad riigi vara kasutusse andmisest saadud ja eelmisel kuul laekunud tulu iga kuu 5. päevaks Maksuameti tulude kontole kandma[18]. Politseiametis kanti novembrikuu tulud Maksuametile hilinemisega.

2.2.3. Nõudeid ostjate vastu on aruandeperioodil hinnatud heast raamatupidamistavast lähtudes individuaalselt. Vormistamata on kirjalik ettekanne juhtkonnale ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kohta, puudub ka juhtkonna korraldus ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kandmiseks kuludesse summas 254 311 krooni. Juhime tähelepanu asjaolule, et kuludokumendid peab kinnitama asutuse tippjuht.

2.2.4. Kahe Kakumäe tee 94 elava kodanikuga on sõlmimata rendileping, mistõttu erimeelsuste ilmnedes ei ole võimalik rendi laekumist tagada.

2.2.5. Teiste Kakumäe tee 94 elavate kodanikega sõlmitud rendilepingutes fikseeritud rent (70 senti m^2 eest) on märgatavalt madalam turuhinnast. Oleme seisukohal, et sellise hinnaga kinnisvara rentimist ei saa lugeda riigi vara efektiivseks kasutamiseks.

---

[16] Vabariigi Valitsuse 28.03.2001.a määrus nr 108 § 14 lg 3.
[17] Raamatupidamise seadus § 8.
[18] Rahandusministri 01.03.2001. a määrus nr 27 § 17

2.2.6. Kriminaalosakonna jälitustalituse komissarile on 41 puhkusepäeva eest arvutatud 540 708 krooni puhkusetasu reservi, võttes aluseks keskmise päevatasu 13 188 krooni, mistõttu reserv ja kulud on näidatud üle 500 000 krooni suuremana.

2.2.7. Politseiamet on teinud ettemakseid, mis meie hinnangul ei olnud vajalikud: AS Andmevarale 54 700 krooni tarkvara hoolduse eest kuni 07.12.2002, Kanal 2-le 26 300 krooni 2002. aasta jaanuaris tehtud reklaami eest, Tallinna Järveotsa Gümnaasiumile 12 100 krooni renti.

2.2.8. Politseiamet on kajastanud bilansireal "Ettemaksed hankijatele" ettemakse politseijuhtide tutvustamise eest raamatus "Who's Who in Commerce and Industry". Nimetatud kulutuse puhul on küsitav, kas politseijuhtide tutvustamine taolises väljaandes teenib Politseiameti põhifunktsioone.

2.2.9. Politseiamet on 28.11.01 teinud firmale OÜ Ruumelement ettemakse 44 500 krooni. Raamatupidajatel puudub informatsioon, kas tegu oli ettemaksega või oli kaup juba kätte saadud. Dokumentide liikumise korda tuleks täiendada nii, et teenuse või kauba tellija märgiks koos arve kinnitamisega sellele ka, kas kaup või teenus on kätte saadud või on tegu ettemaksega.

2.3. Harju Politseiprefektuur

2.3.1. Lahkunud töötajad ei ole korrektselt üle andnud kogu nende kasutuses olnud vara, mistõttu relvastuse eest vastutaval isikul puudub ülevaade varade paiknemisest ja hägustunud on vastutus varade säilimise eest.

2.3.2. Varustuse saajatega on sõlmimata materiaalse vastutuse lepingud. Sellest tulenevalt ei ole võimalik materiaalsete varade hävimise korral tuvastada politseiametniku süüd ega nõuda tekitatud kahju hüvitamist täies ulatuses.

2.3.3. Raamatupidamise sise-eeskirja kohaselt tehakse ootamatuid kassainventuure kord kuus. Tegelikult tehakse nimetatud inventuure kord kahe kuu jooksul. Peame oluliseks sisekontrolli elemendiks kontrolli selle üle, et asutusesiseseid eeskirju järgitaks või siis uuendataks regulaarselt vastavalt tekkinud vajadustele.

2.3.4. Bilansist on aruandeperioodil lootusetute nõuetena välja kantud AS Sauepargi ja AS Rempelo rendi-, vee-, kanalisatsiooni- ja elektrikulude arved. Prefektuuri juhtkond pole andnud korraldust kanda nimetatud nõuded lootusetute hulka. Juhime tähelepanu asjaolule, et kuludokumendid peab kinnitama asutuse tippjuht.

2.3.5. Bilansireal "Mitmesugused nõuded" on nõuetest töötajatele hinnatud ebatõenäoliselt laekuvateks lühiajalisteks nõueteks 11 relva soetusmaksumus. Puudub prefekti kui ka Siseministeeriumi riigivara komisjoni korraldust selliseks toiminguks. Juhime tähelepanu asjaolule, et relvad on ohtlik vara, mistõttu tuleks väga tõsiselt tegeleda nende kadumisloo selgitamisega.

2.3.6. Bilansireale 7.5 "Ettemaksed hankijatele" on kantud 2002. aastaks perioodiliste väljaannete tellimus OÜ-lt Kirilind (12 204 krooni) ja ettemaks AS-i Eesti Telefon teenuste eest (812,85 krooni), mis on sisuliselt ettemakstud tulevaste perioodide kulu. Hea raamatupidamistava kohaselt kajastatakse kirjel 7 "Varud, lõpetamata toodang ja tööd, ettemaksed hankijatele" vaid varusid ja nende soetamiseks tehtavaid ettemakseid.

2.4. Tallinna Politseiprefektuur

2.4.1. Palkasid maksti 2001. aastal suures ulatuses (*ca* 1 mln krooni kuus) kassa kaudu sularahas, mis on töömahukas ja seotud julgeolekuriskidega. Vaheauditi aruandes tehtud ettepaneku alusel kantakse 2002. aastal kõik palgad panka.

2.4.2. Puudub ühtne varude arvestuse kord, mistõttu vastutavad isikud peavad arvestust erinevalt. Raamatupidamises puudub selge ülevaade kasutatavatest arvestusmeetoditest ja nende usaldusväärsusest. Peame vajalikuks ühtse varude arvestuse korra väljatöötamist ja kehtestamist, tagamaks raamatupidamisandmete usaldusväärsust ja varade säilimist. Varude väärtus ulatub sõltuvalt perioodist üle 10 mln krooni.

2.4.3. Prefektuuri juhtimiskeskuse poolt kasutatav Tallinna videovalvesüsteem, mis lepingu järgi kuulub AS-ile ESS, ei ole prefektuuris bilansivälise varana arvele võetud ning materiaalselt vastutav isik on määramata. Tallinna Politseiprefektuuril lasub vastutus nimetatud vara säilimise eest, kuid leping ei fikseeri vara maksumust. Seega ei ole tagatud varade säilimine ning vara hävimise korral võivad tekkida vaidlused AS ESS-iga prefektuuri vastu tekkiva võlanõude suuruse osas.

2.4.4. Põhivara kanti maha enne, kui inventuurikomisjon oli koostanud ja asutuse juht kinnitanud mahakandmise akti. Seega puudus raamatupidamiskande tegemiseks alusdokument.

2.4.5. Bilansivälisel kontol on arvestatud neli arvutit kogumaksumusega 41 615 krooni, iga arvuti maksab üle 10 000 krooni. Üle 10 000 krooni maksvad ja üle aastase kasutusajaga vara tuleb kajastada põhivarana.

2.4.6. Aastaaruande perioodi inventeerides tuvastati varade puudujääk 32 921,36 krooni ning kajastati see bilansikirjel "Nõuded töötajatele". Kuigi juurdluse käigus leiti üles varasid summas 792,23 krooni ja anti korraldus ülejäänud 32 129,13 krooni kuluks kanda, ei kajastu see aastaaruandes. Nimetatud probleem on tingitud puudustest dokumendi käibes, mille tõttu jõudis juurdluse lõppakt raamatupidamisse alles 2002. a märtsis.

2.4.7. Osal töötajaist on võetud avaliku teenistuse seaduse alusel staaži eest makstava lisatasu arvestuse aluseks ainult põhipalk ja osal põhipalk koos diferentseeritud lisaga. Teenistusstaaþi eest makstava lisatasu arvestuse aluseks on palgamäär[19], mis sisaldab palgaastet koos selle diferentseeritud lisaga[20]. Mitmel juhul ei ole arvestatud töötajale lisatasu tööstaaži eest avaliku teenistuse seaduses määratletud ulatuses[21]. Seega ei ole staaþilisatasu arvutamine kooskõlas õigusaktidega.

2.4.8. Puhkusetasude reserv on nõuetekohaselt inventeerimata, st nimekiri ei sisalda kõiki töötajaid, andmeid saadaolevate puhkusepäevade kohta ega reservi arvutamiseks vajalikku keskmist päevatasu. Valikuliselt testitud andmed palgaarvestuses ei lange kokku puhkusetasude reservis kajastatuga.

2.4.9. Mitmete lähetuste puhul on grupi lähetuses viibinud töötajate päevarahad makstud ühe inimese kätte, kes on grupi nimel koostanud ka komandeeringu aruande. Aruandele ei ole lisatud dokumente, mis tõestaksid, et lähetuses osalenud inimesed oleksid raha kätte saanud. Seetõttu tuleksid välja makstud päevarahad kajastada nõuetes lähetuskulude ettemaksena.

---

[19] Avaliku teenistuse seadus § 37 lg 2
[20] VV 10.01.2001. a määrus nr 8 § 2 lg 1
[21] Avaliku teenistuse seadus § 37

2.4.10. Käibemaksu ja üksikisiku tulumaksu arvestusliku kohustuse ning Maksuameti sellekohased andmed ei lange kokku. Bilansipäeva seisuga tuleb inventeerida kõik raamatupidamises arvel olevad ettemaksed, nõuded ja kohustused[22].

2.4.11. Bilansireal "Nõuded töötajatele" on arvel liiklusavariidest tingitud varalise kahju nõuded summas 237 046,43 krooni. Kolm isikut ei tööta enam prefektuuris ning aruandeperioodil ei ole nad prefektuurile maksnud sentigi tehtud kahjude hüvitamiseks. Auditi käigus ei esitanud asutuse juristid dokumente, mis oleks tõendanud kokku 64 339,55 krooni suuruse nõude olemasolu ja selle sissenõudmiseks tehtud toiminguid.

2.4.12. Bilansireal "Ettemakstud tulevaste perioodide kulud" on ettemaksed kohtutäituritele summas 483 268 krooni, ulatudes mõne kohtutäituri puhul üle 180 000 krooni. Riigikontroll ei pea kohtutäiturite krediteerimist majanduslikult põhjendatuks, ning leiab, et tuleks kaaluda taolistest ettemaksetest loobumist. Samuti puuduvad kajastatud ettemaksete kohta saldo-kinnitused, mistõttu bilansis kajastatud summad ei pruugi adekvaatsed olla.

2.4.13. Bilansireal "Ostjatelt laekumata nõuded" kajastatakse laekumata rendinõudeid ja kommunaal-kulude nõudeid, millest nõuded äriühingute Silves, Anetal, Šeiker ning Haabersti Maja vastu on prefektuuri juristi seletuse kohaselt lootusetud. Hea raamatupidamistava kohustab aasta-aruande koostamisel deebitoride maksesuutlikkust hindama. Tallinna prefektuuris ei ole seda tehtud, mistõttu on kuludesse kandmata ka 757 622,80 krooni lootusetuid nõudeid.

2.4.14. Bilansireal "Mitmesugused nõuded" on kajastatud käibemaksu ettemakse Maksuametile summas 25 882,19 krooni. Lähtuvalt rahandusministri määrusest[23] tuleb ettemakstud maksud kirjeldada bilansireal "Ettemakstud maksud".

2.4.15. Bilansireal "Ettemaksed hankijatele" on kajastatud ettemakse Salva Kindlustusele summas 159 856,76 krooni. See oleks tulnud näidata real "Ettemakstud kindlustusmaksed".

2.4.16. Bilansis kajastub ettemakse OÜ-le ELI summas 60 750 krooni, kuigi kaup saadi hankijalt kätte 20.02.2001. Nii toimiti seepärast, et kauba üleandmise-vastuvõtmise aktid saabusid raamatupidamisosakonda aastase hilinemisega. Lisaks asjaolule, et bilansis on näidatud nõudeid tegelikust suuremana, viitab juhtum tõsistele puudustele asutusesiseses dokumentide liikumises. Sellest tulenevalt ei saa me anda lõplikku hinnangut, et laoarvestus on usaldusväärne.

2.4.17. Bilansireal "Ettemaksed hankijatele" on kajastatud nõuded töötajate vastu seoses ööbimisega Sisekaitseakadeemias ajavahemikul maist septembrini 2000. Need nõuded tuleks kajastada bilansireal "Nõuded töötajatele". Osa võlglastest on politseiteenistusest lahkunud – lõpparve maksmisel tulnuks võlgnikega tasaarveldus teha.

2.5. Tartu Politseiprefektuur

2.5.1. Inventuuriaktis on märgitud vastutavate isikutena töötajad, kellega tegelikult ei ole sõlmitud materiaalse vastutuse lepinguid. Oleme seisukohal, et materiaalse vastutuse lepingud tuleks sõlmida isikutega, kes vara tegelikult kasutavad, kuna vaid neil on võimalus tagada vara säilimine. Asjaolu, et inventuuriakti andmed ja juriidiline materiaalne vastutus kokku ei lange, viitab asutusesisesele segadusele vastutuse jaotuse osas.

2.5.2. Ühelt füüsilisest isikust ettevõtjalt soetati koopiamasin Sharp AR-206 koos lisadega, kuid vara vastuvõtmist tõendavat dokumenti ei ole. Vara liikumise kohta tuleb teha vara üleandmise-vastuvõtmise akt, vältimaks hilisemaid vara üleandmisega seotud vaidlusi.

---

[22] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 7 lg 2
[23] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 §18

2.5.3. Ei ole arvele võetud põhivara kogu komplekti ulatuses – garaaži heitgaasivoolikut koos ventilaatori ja metallotsikuga kogusummas 19 143 krooni, kuigi see on kasutusel komplektina.

2.5.4. Põhivara amortisatsiooni saldod pearaamatus ja põhivara amortisatsiooni andmikus ei lange kokku. Kuigi vahe oli ebaoluline, viitab see riskile, et pearaamat ei ole kooskõlas arvestus-registritega.

2.5.5. Osa autode puhul on võetud amortisatsiooninormiks 18%, kuigi raamatupidamise sise-eeskiri näeb transpordivahendite kulunormiks ette 20%. Arvestuse läbipaistvuse tagamiseks peab samasse põhivaragruppi kuuluva põhivara puhul kasutama sama amortisatsiooninormi ja see peab olema raamatupidamise sise-eeskirjas kajastatud.

2.5.6. Ühele füüsilisest isikust ettevõtjale on makstud raha küttesüsteemi remondi eest summas 16 678,76 krooni ilma lepinguta ja tööde üleandmise-vastuvõtmise aktita. Oleme seisukohal, et ehitustööde tegemisel tuleks sõlmida leping, kus oleks fikseeritud teostatavad tööd, vältimaks hilisemaid vaidlusi hinna ja tööde mahu üle. Ilma üleandmise-vastuvõtmise aktita puudub raamatupidajatel dokumentaaltõend selle kohta, et töö on vastu võetud, mistõttu tuleks summat ettemaksena kajastada.

2.5.7. Ülemkomissarile on arvestatud detsembrikuus 107 krooni lisatasu riigipühade ajal töötamise eest, mis on vastuolus politseiteenistuse seadusega, mille kohaselt ei maksta jälitustegevust teostavale isikule lisatasu riiklikel pühadel töötamise eest. Arvestades auditi pistelist iseloomu, ei saa välistada taoliste vigade sagedast esinemist.

2.5.8. Prefektuur on teinud OÜ Creol'ile 23 296,6 krooni suuruse ettemakse. Kuna ettemakset ei ole lepingus fikseeritud, ei saa me seda pidada majanduslikult põhjendatuks.

2.6. Ida-Viru Politseiprefektuur

2.6.1. Raamatupidamisarvestuse korralduses esineb olulisi puudusi:

- Dokumentidel puuduvad raamatupidamislausendid ja kronoloogilise registri number. See ei ole vastavuses raamatupidamise seadusega[24].
- Koondid on peal-ja allkirjastamata ega kanna koostamise kuupäeva.
- Töö- ja tööettevõtulepingud ei ole registreeritud, mistõttu ei ole tagatud nende säilimine ja ülevaade neist.
- Enamikul ühekordsetest töödest puudub üleandmise-vastuvõtmise akt või ei ole lepingul märget tööde teostamise kohta.
- Paranduskanded ei ole nõuetekohaselt vormistatud.

2.6.2. Eelarveväliselt pangakontolt sponsorabi rahadest makstud komandeeringu päevarahad (01.11.2001. a seisuga 89 600 krooni) on raamatupidamises kuluks kantud otse käskkirja alusel ilma kuludokumente (komandeeringu aruanne koos kulu tõendavate algdokumentidega) vormistamata. Kuna käskkiri ei tõenda kulu tegemist, ei saa seda kuludokumendina käsitada. Lähetuskulusid saab kuluks kanda üksnes algdokumentidega tõestatud lähetusaruande alusel – seda olenemata raha saamise allikast.

[24] Raamatupidamise seadus § 8 lg 1

2.6.3. Kuigi töötajatega on sõlmitud materiaalse vastutuse lepinguid, ei toimi need sisuliselt asja-ajamiskorralduse suurte puudujääkide tõttu. Näiteks on sõlmitud täieliku individuaalse materiaalse vastutuse leping ühe Iisaku politseijaoskonna nooremkonstaabliga, kellele on makstud koerte ülalpidamiskuludeks 3000 krooni avanssi. Avansiaruandel puuduvad selle koostamise ja pearaamatupidaja poolt kinnitamise kuupäevad, samuti raamatupidaja ja aruandva isiku allkirjad. Avansiaruandega kaasas olevatel algdokumentidel ei ole kirjas kauba nimetust, kogust ega hinda, kohati puuduvad müüja andmed (aadress ja nimi). Majandustehingute lohaka dokumenteerimise tõttu ei ole võimalik dokumentaalselt tõestada, et aruandvale isikule on väljamakse tehtud, raamatupidajad ei saa avansiaruande põhjal hinnata, kas raha on kasutatud sihipäraselt, mistõttu ei tohiks avanssi ka kuluks kanda. Antud näite puhul ilmnes, et avansiaruandesse oli lülitatud saabaste ostmise kulu.

2.6.4. Põhivararegistri ja bilansi saldo ei ühti. Samuti ilmnes detsembri kulukonto 5410 puhul erinevusi žurnaalorderi, žurnaalorderi koondi ja käibeandmiku vahel. Tegu on arvestusvigadega, mis vähendavad oluliselt kindlustunnet, et aruande kõik kirjed on vastavuses asutuse majandustegevuse tegelike arvnäitajatega.

2.6.5. Leidsime vastuolulise inventuuriakti, kus nimetatakse olemasolevate relvade arvuks 570 (sama arv oli ka arvestuslikuks relvade koguseks) ja samas märgitakse, et kaks relva on puudu (seega tegelik kogus peaks olema 568).

2.6.6. Kogu aasta jooksul arvestatud kulum on kajastatud tuludes ja vähendatud nimetatud summa võrra annetatud kapitali. Annetatud kapitali saab vähendada vaid selle põhivara kulumi osas, mis on saadud annetatud kapitali konto kaudu – Politseiametilt saadud põhivara selle hulka ei kuulu.

2.6.7. Rahandusministri 31.12.2001. a määruse järgi tuleb riigiasutustelt saadud põhivara kajastada bilansireal "Kapital". Prefektuuris ei ole tehtud paranduskannet nimetatud määrusest lähtudes. Selle tulemusena on näidatud annetatud kapital tegelikust oluliselt suuremana, samas kui bilansirida "Kapital" peaks olema oluliselt suurem.

2.6.8. Bilansiväliselt on kajastatud 10 000 krooni maksev mööblikomplekt (soetatud 1995. aastal AS-ilt Repo Kaubandus), see tuleks näidata bilansis põhivarana.

2.6.9. Varustuse tagastamisel ei vormistata varustuse üleandmise-vastuvõtmise akti ega kinnitata toimingut vastavas žurnaalis. Praegune süsteem, kus laotöötaja teeb varustuse väljaandmise žurnaali ainult märke selle kirje taha, mis on lattu tagasi antud, ei taga piisavat kindlustunnet, et varustuse üle peetakse korrektset arvestust.

2.6.10. Tuvastasime juhtumeid, mille puhul lahkunud töötajatelt varustust tagasi ei nõutud, vaatamata asjaolule, et varustuse kandmise tähtajad ei olnud läbi.

2.6.11. Bilansis on muude maksukohustustena näidatud võlgnevus Maksuametile summas 1 601 925 krooni. Dokumentatsiooni, mis tõendaks võlgnevuse olemasolu, meile ei esitatud. Samuti ei kajastu võlgnevus Maksuameti väljavõtetes. Oleme seisukohal, et algdokumentide alusel tuleks tuvastada kohustuse täpne summa ning informeerida Politseiametit ja Maksuametit võlgnevuse likvideerimise sammude kohta (tasumise graafik jms) analoogiliselt sellele, kuidas on talitatud Politseiametis ja teistes meie poolt auditeeritud prefektuurides.

2.6.12. Sotsiaalmaksu, üksikisiku tulumaksu ja töötuskindlustusmaksu saldod ei ole vastavuses Maksuameti andmetega, kokku on erinevus ligi 700 000 krooni. Kokkuleppel Maksuametiga lubati selgitada erinevuste põhjused ja viia saldod kooskõlla 1. juuniks 2002. Seetõttu ei saa me maksukohustuste õigsusele hinnangut anda.

2.6.13. Puhkusetasude reserv on nõuetekohaselt inventeerimata, st nimekiri ei sisalda kõiki töötajaid ja reservi arvutamiseks vajalikku keskmist päevatasu. Valikuliselt testitud andmed palga-

arvestuses ei lange kokku puhkusetasu reservis kajastatuga. Leiame, et puhkusekohustus tuleks inventeerida kõigi isikute lõikes ning viia sisse vajalikud parandused.

2.6.14. Leidsime mitmeid 2001. aasta kulusid, mis olid kajastatud 2002. aastal ehk siis, kui saabus teenuse eest arve. Juhime tähelepanu, et majandustehingu tekkemomendiks loetakse teenuse kättesaamist.

2.6.15. Prefektuuri pangakontodel on deposiite USA dollarites ja eurodes. Bilansipäeva seisuga tuleks need hinnata ümber Eesti kroonidesse. Eesti Panga kursi alusel seisuga 31.12.2001 ei ole seda tehtud.

2.6.16. Bilansikirjel "Nõuded ostjate vastu" on kajastatud 3–4 aasta vanused ettemaksed. Kaupa või teenust nende eest ei ole saadud tänaseni. Suure tõenäosusega on tegu lootusetute nõuetega. Hea raamatupidamistava järgi tuleks hinnata nõuete realiseerimise tõenäosust ja need vajadusel ebatõenäolisena kuludesse kanda.

2.6.17. Bilansis ja tulemiaruandes ei ole kajastatud pangaintresse, mis on arvestatud 2001. aasta keskmise pangasaldo pealt. Nimetatud summa peaks kajastuma finantstuluna ja bilansis nõudena Ühispanga vastu.

2.6.18. Kuna kohtutäituritele tehtav ettemakse saadakse tagasi, siis tuleks seda kajastada bilansireal "Mitmesugused lühiajalised nõuded", mitte kanda maksmise hetkel kuludesse. Aruande koostamisel tuleks lähtuda tehingu sisust.

2.6.19. Kindlustuskulud on periodiseerimata, mistõttu 2001. aasta kuludes kajastati 2002. aasta eest makstud kindlustust 9443,95 krooni ulatuses. See oleks tulnud kajastada tulevaste perioodide kuluna.

2.6.20. Bilansireal "Ettemaksed hankijatele" kajastatakse ettemakseid kommunaal- ja postiteenuste eest. Kuna tegu on kulude, mitte varude ettemaksega, tuleks neid kajastada bilansireal "Ettemakstud tulevaste perioodide kulud".

2.6.21. Prefektuur on teinud 65 000-kroonise ettemakse OÜ Retlif'le, kes tegeleb arestitute toitlustamisega. Kuna prefektuuri ja OÜ Retlif'i vaheline leping sellist ettemakset ei nõua, on makse põhjendamatu.

3. Ettepanekud

Teeme Siseministeeriumile järgneva ettepaneku:

3.1. Koondada Politseiameti koondaruandesse kõigi Politseiameti valitsemisala allasutuste aastaaruanded.

Teeme Politseiametile järgnevad ettepanekud:

3.2. Kehtestada valitsemisala ühtne kontoplaan, mis võimaldaks tulevikus aasta koondaruande koostamisel elimineerida koondisse kuuluvate asutuste omavahelised tehingud.

3.3. Kehtestada kogu Politseiameti valitsemisalas Politseiameti raamatupidamise sise-eeskirjade alusel ühtsed sise-eeskirjad, mida iga allasutus täiendab selles osas, mis kirjeldab objektiivsetest asjaoludest (näiteks kasutatav arvutitarkvara) tingitud tegelikke ja vajalikke arvestusrutiine.Sealhulgas:

- Kehtestada ühtne kindlustusmaksete ja saadud kindlustushüvitiste arvestus.
- Sisse viia ühtne palga ja puhkusetasude (kompensatsioonide) arvestuse kord
- Reguleerida valitsemisalasisese tsentraliseeritud varustamise ja tasuta üle antud vara kajastamise kord.
- Kehtestada kohustuslikud sisekontrollielemendid, mis tagaksid majandustehingute nõuetekohase dokumenteerimise.

3.4. Kehtestada uued politsei vormiriietuse kandmise tähtajad, mis oleksid kooskõlas Vabariigi Valitsuse määrusega.[25]

3.5. Võtta arvele põhivarana järgnevad varad:

- Tallinna Politseiprefektuuris bilansivälisel kontol kajastatud neli arvutit, millest iga arvuti soetusmaksumus ületab 10 000 krooni.
- Tartu Politseiprefektuuris heitgaasivoolik koos ventilaatori ja metallotsikuga võtta arvele komplektina.
- Ida-Viru Politseiprefektuuris bilansivälisel kontol kajastatud mööblikomplekt soetusmaksumusega 10 000 krooni.

3.6 Korrigeerida annetatud kapitali kontot nii, et seal kajastuks ainult väljastpoolt riigisektorit tasuta saadud põhivara jääkmaksumus.

[25] Vabariigi Valitsuse määrus nr 64, 14.02.2001

4. Politseiameti ja Siseministeeriumi seisukohad

Politseiameti peadirektor Harry Tuul on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[26]:

- Ei nõustu tähelepanekuga 2.2.3, kuna kuludokumentide kinnitamine asutuse tippjuhi poolt ei ole kohustuslik. Juhtkonna teavitamine toimub nõuete mahakandmisel bilansist.
- Nõustub tähelepanekuga 2.3.2. Materiaalse vastutuse lepingud varustuse saajatega sõlmitakse hiljemalt 01.10.2002.
- Nõustub tähelepanekuga 2.3.3 ja lisab, et alates uue raamatupidaja tööle asumisest märtsis 2002 toimuvad kassainventuurid igakuiselt.
- Nõustub tähelepanekutega 2.4.2. ja 2.4.16. Muudatused viiakse sisse seoses uute raamatupidamise sise-eeskirjade kehtestamisega 01.10.2002.
- Nõustub tähelepanekuga 2.4.3. Materiaalselt vastutav isik on määratud seisuga 01.06.2002.
- Nõustub tähelepanekutega 2.4.9; 2.4.10; 2.4.13; 2.4.14 ja 2.4.17. Ettepanekud on rakendatud seisuga 01.06.2002. a.
- Nõustub tähelepanekuga 2.4.12. Ettemaksed kohtutäituritele inventeeritakse seisuga 01.10.2002.
- Nõustub tähelepanekuga 2.5.1. 01.07.2002 kehtestatud raamatupidamise sise-eeskirjadega määratleti konkreetsed ametikohad ja neid täitvad isikud, kes vastutavad varade eest ning kellega sõlmitakse materiaalse vastutuse lepingud.
- Nõustub tähelepanekuga 2.5.3. Kontrolliaruandes nimetatud vara on arvele võetud seisuga 01.08.2002.
- Nõustub tähelepanekuga 2.5.4. Põhivara amortisatsiooni saldod on parandatud seisuga 01.07.2002. a.
- Nõustub tähelepanekuga 2.5.5. Transpordivahendite kulunorm on ühtlustatud vastavalt raamatupidamise sise-eeskirjale alates 01.07.2002.
- Nõustub tähelepanekuga 2.5.7. Enammakstud palk on kinni peetud töötaja juulikuupalgast.
- Nõustub tähelepanekuga 2.6.1. Meetmed vigade edaspidiseks täitmiseks on praeguseks hetkeks sisse viidud.
- Nõustub tähelepanekutega 2.6.6. ja 2.6.7. Korrigeerimiskanded viiakse sisse seisuga 01.10.2002.
- Nõustub tähelepankuga 2.6.9. Tagastatud vormiriietuse arvestuseks on loodud eraldi žurnaal.
- Nõustub tähelepanekutega 2.6.11 ja 2.6.12. Kokkuleppel Maksuametiga korrigeeritakse saldod seisuga 01.01.2003.a.

[26] Politseiameti vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 20-21

Siseminister Ain Seppik ja kantsler Märt Kraft on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[27]:

- Siseministeerium on tutvusime esitatud kontrollaruande eelnõuga. Riigikontrolli märkused on asjakohased ja esitatud ettepanekud aktsepteeritavad. Eriarvamused aruannetele esitas Politseiamet Riigikontrollile ise.

- Ministeerium palub Riigikontrolli lõppotsuse tegemisel arvestada, et kontrollitud asutus on tänaseks juba paljud kontrollaruannetes toodud märkused ja vead ise parandanud.

- Siseministeerium peab vajalikuks, lisaks Riigikontrolli ettepanekute arvestamisele:

    - teostada 2002.a. eelnimetatud põhjustel ja koostöös Politseiametiga finantsaudit Ida-Viru Politseiprefektuuris.

    - kontrollida teenistusrelvade arvelevõtmist, nende maha kandmist ja hoidmist Harju Politseiprefektuuris.

[27] Siseministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 22

5. Riigikontrolli kommentaarid Politseiameti seisukohtadele

- Tähelepanek 2.2.3. Mööname, et kuludokumente ei pea allkirjastama asutuse juht, kui ta on selle funktsiooni delegeerinud. Nõuete kandmine ebatõenäoliseks on hinnangul baseeruv kanne. Oleme endiselt seisukohal, et taoline hinnang ei saa olla pearaamatupidaja ainupädevuses. Teeme ettepaneku kehtestada kord, kus taolised memoriaalorderid peab viseerima isik, kes on volitatud viseerima ka kuludokumente.

- Tähelepanek 2.5.7. Juhime tähelepanu, et tegu ei pruugi olla vaid ühekordse juhtumiga. Kuna audit on pistelise iseloomuga, siis ei suuda me kõiki taolisi üksikjuhtumeid tuvastada. Sellest lähtuvalt soovitame selgitada, kuidas sai sellise vea tekkimine võimalikuks ning kontrollida üle kõik lisatasude maksmised riigipühade eest.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

POLITSEIAMET

Kaie Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 02.08.2002 nr 2-7.1-FA/02/1295
Meie 30.08.2002 nr PA7-10.22/5693

Seisukohavõtt Riigikontrolli kontrollaruande eelnõus esitatud ettepanekutele

Lugupeetud pr Karniol

Esitame Teile kontrollaruande eelnõus välja toodud puuduste kõrvaldamiseks ja ettepanekute rakendamiseks kavandatavad abinõud konkreetsete punktide osas.

2.2. Politseiamet

2.2.3. Raamatupidamise seadus, rahandusministri määrused ega Politseiameti sise-eeskirjad ei sätesta, et kõik kuludokumendid peab kinnitama asutuse tippjuht. 2001. a hinnati ebatõenäoliseks nõudeid 50 738.04 krooni ulatuses, mis on jätkuvalt kajastatud bilansis. Ebatõenäoliste nõuete lootusetuks kandmisel (bilansist maha kandmisel) lähtutakse RM 12.05.2000. a määrusest nr 44 § 2 lg 8 p 4 ning koostatakse vastav ettekanne politseipeadirektorile.
2.2.10. Tähelepaneku uurimisel selgus, et tegemist oli 13.11.2001. a arvega nr 79821690, käsiraamatu tellimusega summas 2310 krooni, mitte ajakirjade tellimusega. Käsiraamatu võtame raamatukogusse põhivarana arvele.

2.3. Harju Politseiprefektuur

2.3.2 Varustuse saajatega sõlmitakse materiaalse vastutuse lepingud hiljemalt 1.10.2002. a.
2.3.3 Alates 2002. a märtsist, kui tööle asus uus pearaamatupidaja, on ootamatud kassainventuurid viidud läbi igakuiselt.

2.4. Tallinna Politseiprefektuur

2.4.2; 2.4.16 Ettepanekud rakendatakse seoses raamatupidamise sise-eeskirjade muutmisega seisuga 01.10.2002. a.
2.4.3. Materiaalselt vastutav isik määratud seisuga 01.06.2002.a.
2.4.9; 2.4.10; 2.4.13; 2.4.14; 2.4.17 Ettepanekud on rakendatud seisuga 01.06.2002. a.
2.4.12 Ettemaksed kohtutäituritele inventeeritakse seisuga 01.10.2002. a.

2.5. Tartu Politseiprefektuur

2.5.1. 01.07.2002. a kehtestati raamatupidamise sise-eeskirjade täiendused, millega määratleti konkreetsed ametikohad ja neid täitvad isikud, kes vastutavad varade eest ning kellega sõlmitakse materiaalse vastutuse lepingud.
2.5.3. Seisuga 01.08.2002. a võeti heitgaasivoolik koos ventilaatori ja metallotsikuga põhivarana arvele kogu komplekti osas.
2.5.4 Põhivara amortisatsiooni saldod on parandatud seisuga 01.07.2002. a.

Pagari 1
15060 TALLINN
(0) 612 3000
(0) 612 3011
faks (0) 612 3009
e-post politseiamet@pol.ee
Reg. kood 70000728

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
30.08.2002 2-7.4-FA/02/1295-2

2.5.5. Alates 01.07.2002. a arvestatakse kõikide transpordivahendite kulunormiks 20% vastavalt sise-eeskirjale.
2.5.7. 2002. a juulikuu palgast peeti ülemkomissarile 2001. a detsembris enammakstud 107 krooni kinni.

2.6. Ida-Viru Politseiprefektuur

2.6.1 Raamatupidamisarvestuse korralduses oluliste puuduste likvideerimisel on tarvitusele võetud järgmised meetmed:

- Raamatupidamise algdokumentidele kõikide nõutavate rekvisiitide kandmiseks on alates juulist 2002 kasutusel kindlat informatsiooni sisaldavad templid.
- Alates 1.jaanuarist 2002.a. koostatakse ja registreeritakse töö-ja tööettevõtulepingud majandustalituses.
- Paranduskanded vormistati seisuga 01.06.2002.a.nõuetekohaselt õiendiga.

2.6.6; 2.6.7. Annetatud kapitali konto inventeeritakse haldusala siseselt ja seisuga 01.10.2002.a tehakse vastavad paranduskanded.
2.6.9. Tagastatud vormiriietuse arvestuseks on alates 01.06.2002. a sisse viidud eraldi žurnaal.
2.6.11; 2.6.12 Kokkuleppel Maksuametiga korrigeeritakse saldod seisuga 01.01.2003.a.

3. Ettepanekud

Politseiametile esitatud ettepanekud ja nende täitmine :
Punktis 3.3 tehtud ettepanek, politseisüsteemi ühtsete raamatupidamise sise-eeskirjade koostamine, rakendatakse seisuga 01.01.2003. a, mille raames rakendatakse ka punktis 3.2. tehtud ettepanek.
3.4.14.05.2002.a. võeti vastu politseipeadirektori käskkiri nr 100 "Politseivormiriietuse andmise ja kandmise korra kinnitamine", millega kehtestati uued vormiriietuse kandmise tähtajad kooskõlas vabariigi valitsuse määrusega.
3.5. Põhivarade osas on ettepanekud rakendatud järgmiselt:

- seisuga 01.08.2002. a. on Tallinna Politseiprefektuuris võetud põhivarana arvele 4 arvutit;
- seisuga 01.08.2002. a. on Tartu Politseiprefektuuris võetud komplektina arvele heitgaasivoolik koos ventilaatori ja metallotsikuga;
- Ida-Viru Politseiprefektuuris 1995.a. AS-lt Repo Kaubandus soetatud kasutatud mööblikomplekt on seisuga 01.07.2002 maha kantud.

3.6.Politseiamet ja valitsemisala asutused inventeerivad ja korrigeerivad seisuga 01.10.2002. a annetatud kapitali kontot.

Lugupidamisega

Harry Tuul
Politseipeadirektor

Tiia Uibooss 612 3166 tiia.uibooss@pol.ee

SISEMINISTEERIUM

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Teie 02.08.2002 nr.2-7.1-FA/02/1296
02.08.2002 nr.2-7.1-FA/02/1303
24.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/1270
Meie 30.08.2002 nr.4.1.-5-2/ 7751,7753

Riigikontroll
Narva mnt. 11a
15013
Tallinn

Vastus kontrollaruannete eelnõudele

Austatud pr Karniol

Tutvusime esitatud kontrollaruannete eelnõudega Sisekaitseakadeemia, Politseiameti ja Päästeameti kohta.
Riigikontrolli märkused on asjakohased ja esitatud ettepanekud aktsepteeritavad.
Eriarvamused aruannetele esitasid meie ametid Riigikontrollile ise.
Palume Riigikontrolli lõppotsuse tegemisel arvestada, et kontrollitud asutused on tänaseks juba paljud kontrollaruannetes toodud märkused ja vead ise parandanud.
Siseministeerium peab vajalikuks, lisaks Teie ettepanekute arvestamisele:

1. teostada Sisekaitseakadeemias 2002.a. aastaaruande auditeerimist, kuivõrd nii meie kui Teie poolt teostatud auditid näitavad tõsiseid puudujääke Sisekaitseakadeemia finantsarvestuses ja viitavad olulistele riskidele finantsjuhtimises. Kavandame vastava finantsauditi teostamise 2003.a. I kvartalisse.
2. teostada 2003.a. eelnimetatud põhjustel ja koostöös Politseiametiga finantsaudit Ida-Viru Politseiprefektuuris.
3. kontrollida teenistusrelvade arvelevõtmist, nende maha kandmist ja hoidmist Harju Politseiprefektuuris.
4. Päästeameti sisekontrollisüsteemide analüüsimine ja asutuse riskide hindamine teostatakse meie tööplaani kohaselt käesoleva aasta IV kvartalis.

Täname Riigikontrolli finantsauditi osakonda tehtud töö eest, olles veendumusel, et koostöös Riigikontrolli, Siseministeeriumi ja meie asutuste sisemiste kontrollsüsteemidega vigade tõenäosus väheneb ja töö muutub tulemuslikumaks.

Jätkuvat koostööd soovides

Ain Seppik
Minister

Märt Kraft
Kantsler

A.Schmidt 612 5026

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 30.08.02 Reg nr 2-7.4-FA/02/1303-2

SB 015556

Pikk 61
15065 TALLINN
Reg. kood 70000562

Telefon (0) 612 5007
Telefon (0) 612 5008
Faks (0) 612 5087
E-post sisemin@sisemin.gov.ee

Konto 10002052565002
Eesti Ühispank
Kood 401